

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

සුරාබදු තැගි අරමුදලේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය, හිමිකම් වෙනස් වීමේ ප්‍රකාශය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරුද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(3) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබා ගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශය සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අරමුදල අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය අරමුදල ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අරමුදල අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අරමුදලේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක්

නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුවෙන් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනා ගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මඟහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අරමුදලේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේද යන බව,
- යම් අදාල ලිඛිත නීතියකට හෝ අරමුදලේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව අරමුදල ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාල නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූල නොවීම

සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූලව පිළියෙල කළ යුතුව තිබුණත්, එම අවශ්‍යතාවයෙන් බැහැර වූ අවස්ථා පහත දැක්වේ.

- (i) සුරාබදු තැගි අරමුදලේ 2024 වර්ෂය සඳහා පිළියෙල කළ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගිණුම් සටහන් 2.1 යටතේ එකී මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුකූලව පිළියෙල කරන බවත්, ගිණුම් සටහන් 7 යටතේ අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම “උපවිත පදනම” මත සිදුකරන බවත් දක්වා තිබුණ නමුත් සුරාබදු තැගි අරමුදලේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන මුදල් පදනම මත පිළියෙල කර තිබුණි.
- ඒ අනුව මූල්‍ය කාර්ය සාධන ප්‍රකාශනයේ අයහාරය යටතේ සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ සමථ ගාස්තුව වන රු. 87,866,396 ක් හා වියදම් යටතේ ත්‍යාග මුදල් ගෙවීම් ලෙස රු. 55,874,888 ක් හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළයුතු වුවත් වර්ෂය තුළ මුදලින් ලද සමථ ගාස්තුව වූ රු. 159,642,538 ක් හා මුදලින් ගෙවූ ත්‍යාග වටිනාකම වන රු. 36,860,836 ක් සමථ ගාස්තු ලැබීම් හා ත්‍යාග ගෙවීම් වශයෙන් ගිණුම්ගත කර තිබුණි.
- (ii) සුරාබදු තැගි අරමුදලේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය තුළ ලැබිය යුතු සමථ ගාස්තු ශේෂයක් දක්වා නොතිබුණි. එසේම එක් එක් වර්ෂයට අදාළව නියම කළ සමථ ගාස්තුවෙන් මුදලින් ලද ප්‍රමාණය හා තව දුරටත් ලැබිය යුතු සමථ ගාස්තුව නිවැරදිව හඳුනාගැනීම සඳහා වූ කාර්යක්ෂම ක්‍රමවේදයක් සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව සතුව නොපැවතුණි.
- ලැබීමට අපේක්ෂිත සමථ ගාස්තු ගිණුම් තැබීමට යාමෙන් සුරාබදු අරමුදලේ අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට හා මූල්‍ය ප්‍රකාශන මගින් හෙලිදරව් කිරීමට යාමෙන් ව්‍යාකූලභාවයක් ඇතිවන බැවින් සත්‍ය ලැබීම් මත පමණක් ගිණුම් ගත කිරීම් කටයුතු කර ඇත.
- (iii) 2024 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ගෙවා නොමැති 2024 වර්ෂය තුළ හෝ ඊට පෙර වර්ෂවල අයකරගන්නා ලද සමථ ගාස්තු වලට අදාළව හඳුනාගත් ගෙවිය යුතු ත්‍යාග මුදල් වටිනාකම රු. 26,873,465 ක් වූ අතර එම වටිනාකම 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශනය තුළ ගෙවිය යුතු ත්‍යාග වියදම් ලෙස ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.
- සුරාබදු තැගි අරමුදල පිහිටුවා ඇති අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගත හැකි පරිදි මනා පිරිවැයකින් යුත් සඵලදායී ගිණුම්කරණ ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කර ඇත. විගණනය විසින් පෙන්වා දෙනු ලබන ක්‍රමවේදය පදනම් කරගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙලිදරව් කිරීමට යාමෙන් තැගි අරමුදලේ කටයුතු මෙහෙයවීම හා හෙලිදරව් කිරීම සීමාවකින් තොරව බැහැර වීම සිදුවේ.
- විගණනය පෙන්වා දෙන පරිදි විශාල සංකීර්ණ ගිණුම් ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීමට
- ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුකූල කළ යුතුය.
- ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුකූල කළ යුතුය.

යාමේදි අතිරේක මූල්‍ය පිරිවැයක්, මානව පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවීම, ගිණුම්කරණ ක්‍රමවේදය ඉතා සරලව තේරුම්ගත හැකි සහ තාර්කික ඉදිරිපත් කිරීමේ අවස්ථාව අහිමි වේ. එම නිසා මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා ගිණුම්කරණ තොරතුරු ලේඛනගත කිරීම හා පවත්වාගෙන යාමට ඉතා පහසුම ක්‍රමවේදය අනුගමනය කර ඇත.

1.5.2 දේපල පිරියත හා උපකරණ

දේපල පිරියත හා උපකරණ පිළිබඳ සිදුකල නියැදි පරීක්ෂාවේදී පහත සඳහන් අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

විගණන නිරීක්ෂණය	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(i) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත - 07 හි 86 ඡේදය පරිදි දේපල පිරියත හා උපකරණ සම්බන්ධයෙන් වත්කම් උපලේඛනය තුල එම වත්කම්වල ධාරණ අගය (පිරිවැය), සමූචිත ක්ෂය හා ශුද්ධ ධාරණ අගය හෙළිදරව් කළ යුතු වුවද රු. 96,364,434 ක් වූ දේපල පිරියත හා උපකරණවල ශුද්ධ ධාරණ අගය පමණක් හෙළිදරව් කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසාන දිනට එම දේපල පිරියත හා උපකරණවල දළ ධාරණ අගය රු. 202,144,484 ක් විය.	නිරීක්ෂණ නිවැරදිය. 2025 වර්ෂයේ සුරාබදු තැගි අරමුදලට අදාළ අවසාන ගිණුම් සැකසීමේ දී නිවැරදි කිරීමට වගකිවයුතු නිලධාරියාට අදාළ උපදෙස් හා මහපෙන්වීම් ලබාදෙන ලදී.	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුව කටයුතු කල යුතුය.
(ii) සුරාබදු තැගි අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය තුල දක්වා තිබූ වත්කම් කාණ්ඩ තුනකට අදාළව සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසාන වත්කම් ශේෂය මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය තුල රු. 780,167 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණු අතර වර්ෂයේ ක්ෂය වියදම රු. 260,091 ක් වැඩියෙන් ගිණුම්ගත කර තිබුණි. එසේම 2024 වර්ෂය සඳහා ක්ෂය සංචිත අරමුදල වෙත රු. 260,091 ක් වැඩියෙන් ප්‍රේෂණය කර තිබුණි.	විගණන නිරීක්ෂණ සමඟ එකඟ වන අතර ඉදිරි වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිවැරදි කිරීමට අදාළ නිලධාරීන්ට උපදෙස් හා මහ පෙන්වීම් ලබා දෙන ලදී.	වත්කම් උපලේඛණයේ ඵෙකාය නිවැරදිව ගණනය කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කල යුතුය.
(iii) 2023 වසරේදී අපහරණය කර තිබූ පිරිවැය රු. 109,659 ක වත්කම් සමාලෝචිත වසරේදී ද වත්කම් උපලේඛනයෙන් ඉවත් කර නොතිබූ අතර ඒ මත රු. 1,394 ක් ක්ෂය කර තිබුණි.	නිරීක්ෂණ නිවැරදිය. 2025 වර්ෂයේ සුරාබදු තැගි අරමුදලට අදාළ අවසාන ගිණුම් සැකසීමේ දී නිවැරදි කිරීමට වගකිවයුතු නිලධාරියාට අදාළ උපදෙස් හා මහපෙන්වීම් ලබාදෙන ලදී.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට අදාළ වත්කම් උපලේඛණය නිවැරදිව පිළියෙල කල යුතුය.

1.5.3 තැන්පත් ශේෂයන්

තැන්පත් ශේෂයන් සම්බන්ධයෙන් සිදුකල නියැදි පරීක්ෂාවේදී පහත සඳහන් අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

විගණන නිරීක්ෂණය	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
කාර්මික අපරාධ වාර්තා වෙනුවෙන් සමථ ගාස්තු අයකර ගැනීම සඳහා 2001 වර්ෂයේ සිට 2023 වර්ෂය දක්වා තැන්පත් කර තිබූ රු. 19,749,450 ක් වූ ඇප තැන්පතු ශේෂය අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් කර නොතිබුණි.	විගණන නිරීක්ෂණ සමඟ එකඟ වන අතර ඉදිරියේදී හඳුනාගත හැකි ඇප තැන්පතු සුරාබදු තැගි අරමුදලට බැර කිරීමටත් හඳුනාගත නොහැකි හා නිරවුල් කිරීමට සැකයකින් තොරව හඳුනාගත නොහැකි ඇප තැන්පතු මුදල් රෙගුලාසි 570 හා 571 ප්‍රකාරව කටයුතු කිරීමට අදාළ නිලධාරීන්ට උපදෙස් දෙන ලදී.	මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

1.6 නීති, රීති හා රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති හා රෙගුලාසිවල විධිවිධානවලට අනුකූල නොවූ අවස්ථා පහත පරිදි වේ.

නීති, රීති හා රෙගුලාසි වලට යොමුව	අනුකූල නොවීම	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
1999 අංක 08 දරන දුම්කොළ බදු පනතේ 17 (අ) I සහ II ඡේද	දුම්කොළ බදු පනත යටතේ ලැබෙන සිගරට් දඩ මුදලින් සියයට 25 ක ප්‍රමාණයක් යොදාගනිමින් දුම්කොළ තැගි අරමුදලක් පිහිටුවා පවත්වාගෙන යා යුතු වුවත්, 1999 අංක 08 දරන දුම්කොළ බදු පනත ක්‍රියාත්මක වූ දිනයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වාම එවැනි අරමුදලක් පිහිටුවීමට කටයුතු කර නොතිබුණු අතර වාර්ෂිකව දුම්කොළ තැගි අරමුදලට වෙන්කල මුදල් එකතුව රු. 25,427,350 ක් දුම්කොළ තැගි අරමුදලේ අරමුණු වෙනුවෙන් භාවිතා කිරීමකින් තොරව, දුම්කොළ අරමුදලට ගෙවිය යුතු මුදල් ලෙස සුරාබදු තැගි අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශනයේ දිගු කාලීන බැරකම් යටතේ දක්වා තිබුණි.	දුම්කොළ අරමුදල පිහිටුවා ගැනීමට අදාළ යෝජනාවලිය 2025.03.07 දින මුදල්, ක්‍රමසම්පාදන හා ආර්ථික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය වෙත ඉදිරිපත් කර ඇත. විධිමත් අනුමැතිය ලද පසු දුම්කොළ අරමුදල ස්ථාපිත කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	1999 අංක 08 දරන දුම්කොළ බදු පනත අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 87,408,658 ක අතිරික්තයක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු. 36,968,594 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 50,440,064 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙලෙස අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව වැඩිවීම කෙරෙහි ත්‍යාග ගෙවීම්වල පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සිදුවූ රු. 52,605,058 ක හෙවත් සියයට 62 ක අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබුණි.

2.2 ශුද්ධ වත්කම්

විගණන නිරීක්ෂණය	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂය සහ ඉකුත් වර්ෂ 04 ක සුරාබදු තැගි අරමුදලේ ශුද්ධ වත්කම් සැසඳීමේ දී 2020 සහ 2021 වර්ෂවල අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය වූ අතර ඒ හේතුවෙන් එම වර්ෂවල ශුද්ධ වත්කම් ද ක්‍රමයෙන් සැලකිය යුතු පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. 2022 වර්ෂයේ සිට ශුද්ධ වත්කම් ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වී තිබුණු අතර ඉකුත් වර්ෂයේ දෙකේදී වර්ධන ප්‍රතිශතය සියයට 12 ක් හා සියයට 26 ක් වී තිබුණි.	නිරීක්ෂණ හා එකඟ වන බව.	අරමුදලේ මූලික පරමාර්ථයන් සාක්ෂාත් කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

2.3 ආදායම් අයවීමේ ප්‍රගතිය

විගණන නිරීක්ෂණය	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
පසුගිය වර්ෂය තුල කාර්මික අපරාධ සම්බන්ධ සමථ ගාස්තු පැනවීම් රු. 145,361,398 ක් වූ අතර එය සමාලෝචිත වර්ෂය තුලදී රු. 87,866,396 ක් දක්වා රු. 57,495,002 කින් අඩු වී තිබුණි.	නිරීක්ෂණ හා එකඟ වන බව.	වැට්ලීම් වල ගුණාත්මක ප්‍රගතියක් ලගා කර ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමුකළ යුතුය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණයන් පරීක්ෂාව

විගණන නිරීක්ෂණය	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
කාර්මික අපරාධ ඉලක්ක සපුරාලීම පිළිබඳ ප්‍රගතිය පරීක්ෂාවේදී බොහොමයක් සුරාබදු ස්ථාන 2024 වර්ෂයට දී තිබුණු ඉලක්කයන් ඉක්මවා ග්‍රහනයන් සිදුකර තිබුණු අතර සුරාබදු ස්ථාන 12 ක ඉලක්ක සැපිරීමේ ප්‍රගතිය ඉලක්ක කල ග්‍රහනයන්ට වඩා අඩු අගයක විය. ඉන් ස්ථාන 03 ක ප්‍රගතිය සියයට 25 ක් සියයට 75 ක් අතර විය.	නිරීක්ෂණ හා එකඟ වන බව.	ඉලක්කගත ග්‍රහනයන් ප්‍රමාණාත්මකව මෙන්ම ගුණාත්මකව ලගා කර ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමුකළ යුතුය.

4. අභ්‍යන්තර විගණනය
පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 40 (3) වගන්තිය ප්‍රකාරව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ සුරාබදු ත්‍යාග අරමුදලේ ක්‍රියාකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් අභ්‍යන්තර විගණනයන් සිදුකර නොතිබුණි.	නිරීක්ෂණ හා එකඟ වන බව.	අරමුදලේ ක්‍රියාකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් අභ්‍යන්තර විගණන පරීක්ෂාවන් සිදුකළ යුතුය.